



GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☏ Fax: 472-8860

Vj-132/2004/26.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa az **Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Részvénytársaság** (Budapest) és az **American Express Limited** kérelmezők versenyt korlátozó megállapodás egyedi mentesítése iránti kérelmére indult eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t.

A Versenytanács a kérelmezők között 2004. május 28-án létrejött „Önálló Üzemeltetői Megállapodás”-t az annak hatálybalépésétől számított ötéves időtartamra mentesíti a gazdasági versenyt korlátozó megállapodásokra vonatkozó tilalom alól.

A határozat felülvizsgálatát az ügyfelek a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérhetik a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel.

I n d o k o l á s

I.

A kérelmezett megállapodás

- 1) Az Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Rt. (a továbbiakban: OTP Rt.) és az American Express Limited (a továbbiakban: Amex) között 2004. május 28-án Önálló Üzemeltetési Megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) jött létre.
- 2) A Megállapodás szerint az Amex a Magyar Köztársaság területére több részjogosítványt (kártyakibocsátási jog, elfogadóhely szervezési jog, elfogadóhelyekkel történő szerződés és elfogadóhelyi tranzakciók lebonyolításának joga) magában foglaló egységes licencjogot ad az OTP Rt. részére az Amex bankkártyák vonatkozásában. A Megállapodás mellékletei Amex védjegyoltalom alá eső védjegyek használatát, valamint a licencjoghoz kapcsolódóan szoftver felhasználási jogot is biztosítanak az OTP Rt. részére.
- 3) A Megállapodás értelmében az Amex öt éves időtartamra kizárólagosságot biztosít az OTP Rt. részére az Amex egyéni (lakossági) bankkártya kibocsátására, valamint annak kereskedők általi elfogadására irányuló szerződések megkötésére.
- 4) Az OTP Rt. és az Amex 2004. július 30-án benyújtott kérelmükben a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 18. § (2) bekezdése alapján kérték a Megállapodásnak a Tpv. 17. § szerinti mentesítését.
- 5) A vizsgáló által a Tpv. 68. § (4) bekezdése alapján elrendelt hiánypótlást a kérelmezők 2004. szeptember 24-én teljesítették.
- 6) A kérelmezők hivatkoztak arra, hogy a Tpv. 17. § (1) bekezdésében foglalt szempontokat figyelembe véve, a Megállapodás kedvező hatással van a fogyasztókra, a versenyre, és a gazdaság egészére. Konkrétan az alábbi körülményekre hivatkoztak.
 - 6.1. A Megállapodás tárgyát olyan Amex lakossági bankkártyák képezik, amelyek a Megállapodást megelőzően nem voltak elérhetők a magyar piacon, így a

Megállapodásnak köszönhetően bővül a fogyasztók által választható termékek és szolgáltatások köre (Tpvt. 17. § (1) bekezdés b) pont).

- 6.2. A Megállapodásnak köszönhetően a piacon domináns szerepet betöltő Visa és a MasterCard kártyák és hálózatok versenyre kényszerülnek az Amex kártyákkal és hálózattal, ami a fogyasztókra nézve kedvező hatással lesz a kártyák által nyújtott előnyök növelése és a költségek csökkenése révén (Tpvt. 17. § (1) bekezdés a) és b) pont).
- 6.3. Az OTP Rt. olyan jogi, szolgáltatási, pénzügyi, technikai, és szakmai háttérrel rendelkezik, ami az Amex kártyák előnyeit a leginkább közvetíteni képes a fogyasztók részére. Az ügyfelek (mind a kártyabirtokosok, mind az elfogadóhelyek és ezek ügyfelei) sokrétű előnyöket élvezhetnek abból, ha az OTP Rt. a szerződéssel licencjogot nyer. Egész Magyarországra kiterjedő hálózat elérésével csökkenhetnek a direkt és indirekt szolgáltatási költségeik (utazás, ügyintézés időtartama, panaszok elintézésének időtartama), a szolgáltatási színvonal megbízhatóbbá, kiszámíthatóbbá válhat. A fogyasztók számára előnyös körülmény továbbá, hogy a szerződés tiltja az árukapcsolás lehetőségét, tehát azt, hogy az egységes licencjogon belül az elfogadóhely szervezési és kiszolgálási joghoz kapcsolódóan az OTP Rt. saját szolgáltatásainak igénybevételét (pl. számlavezetés) feltételül szabja az Amex elfogadóhelyeknek, így a saját belátásaik szerint optimalizálhatják a banki szolgáltatási költségeiket, nincsenek az OTP szolgáltatások igénybevételéhez és ezek költségeihez kötve (Tpvt. 17. § (1) bekezdés a) és b) pont).
- 6.4. Az OTP Rt. – időben és egyéb feltételekkel korlátozott – kizárólagosságot élvez az eljárás tárgyát képező megállapodásban meghatározott kártyák kibocsátására és elfogadására, ez azonban nem korlátozza a versenyt, mert az Amex jelenleg kizárólagos joggal bocsátja ki kártyatermékeit és nem érdekelt üzletileg a kártyakibocsátás több szolgáltató közötti megosztásában, mivel a kártyatermékek alacsony piaci részesedése (és ennek további elaprózása több kibocsátó között) mind jogi, eljárási, szervezeti, működtetési költségeit tekintve aránytalanul megnövelné a kártyakibocsátáshoz kapcsolódó feladatok finanszírozási igényét. Továbbá, az amúgy is elenyésző piaci részesedés az Amex által engedélyezett termékkörben a licenc jogi vonatkozásait figyelembe véve és üzleti szempontból csak akkor tartható fent és növelhető esetlegesen, ha

egyetlen kibocsátó teljesíti a kártyakibocsátási feladatokat és gyakorolja az ehhez kapcsolódó egységes licencből eredő jogokat és teljesíti a kötelezettségeket (Tpv. 17. § (1) bekezdés c) és d) pont).

II.

A Megállapodás résztvevői

- 7) Az Amex által irányított vállalkozáscsoport tevékenysége az Amex védjeggyel ellátott kártyák kibocsátása, a kártyakibocsátás jogának licencbe adása, és az Amex kártyák elfogadói hálózatának működtetése a világ egész területére kiterjedően.
- 8) A Megállapodást megelőzően az Amex-csoport tevékenysége Magyarországon egyrészt a forint alapú vállalati kártyák kibocsátása, másrészt Amex kártya termékek elfogadói hálózatának működtetése volt, a csoporthoz tartozó American Express Magyarország Pénzügyi Szolgáltatások Rt-n keresztül. Az Amex részesedése a Magyarországon kibocsátott bankkártyák számából, és az azok felhasználásával bonyolított kereskedelmi forgalomból sem éri el az 1 százalékot.
- 9) Az OTP Rt. a magyar piacon működő legnagyobb univerzális bank, a lakossági szegmensen bankkártya kibocsátásban és elfogadásban piacvezető. Jelenleg a nemzetközi kártyatársaságokkal kötött megállapodások alapján Eurocard/MasterCard és Visa kártyákat bocsát ki, széleskörű elfogadói hálózatot működtet, teljesíti és elszámolja a tranzakciókat. A Megállapodás révén bankkártya kínálata kibővül az Amex hitel- és terhelési kártyájával, elfogadói tevékenységi köre pedig az Amex elfogadói hálózatával.

III.

A kérelem elbírálása

- 10) A Tpv. 11. § (1) bekezdése értelmében tilos a vállalkozások közötti megállapodás, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. A Tpv. 11. § (2) bekezdése sorolja fel azokat a tényállásokat, amelyeket alkalmasnak minősít a gazdasági verseny korlátozására.
- 11) A Megállapodás révén az Amex által az OTP Rt. részére adott licenc- és egyéb jogok önmagukban nem ütköznek a Tpv. 11. § (1) és (2) bekezdésébe. Az OTP Rt. részére biztosított kizárólagosság (lásd 3. pont) azonban korlátozza az Amex-et az értékesítési lehetőségek közötti választásban (Tpv. 11. § (2) bekezdés d) pont). Ezért a Versenytanács a Megállapodást a Tpv. 11. §-ába ütközőnek minősítette.
- 12) A Tpv. 17. § (1) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal mentesíti a 11. §-ában foglalt tilalom alól a megállapodást, ha
 - a. az hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, vagy a műszaki és gazdasági fejlődés előmozdításához, vagy a környezetvédelmi helyzet vagy a versenyképesség javulásához;
 - b. a megállapodásból származó előnyök méltányos része a fogyasztóhoz jut;
 - c. a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg; és
 - d. nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatosan a verseny kizárását.
- 13) A Tpv. 17. § (1) bekezdés a) és b) pontja tekintetében a Versenytanács elfogadta a kérelmezők azon álláspontját, hogy a Megállapodás révén egy olyan új áru jelenik meg a piacon, ami a fogyasztók számára is egyértelműen előnyös (lásd: 6.1-6.3. pontok).
- 14) A Tpv. 17. § (1) bekezdés c) pontja a megállapodás célja és az eszköz (a versenykorlátozás) közötti arányosság követelményét rögzíti. A célnak gazdaságilag indokoltnak kell lennie, vagyis alapvetően a Tpv. 17. § (1) bekezdés a) pontban

megfogalmazott előnyök megvalósulására kell irányulnia. A jelen esetben a Megállapodás alapvető céljának (az Amex kártyák magyarországi elterjesztésének) a megvalósulásához szükséges mértéket – figyelembe véve a kérelmezők által kifejtetteket is (lásd: 6.3-6.4. pont) – a vállalt versenykorlátozás nem lépi túl.

- 15) A Megállapodás nem jár a verseny kizárásával, vagyis a Megállapodás megfelel a Tpv. 17. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltaknak is.
- 16) Miután a Megállapodás a Tpv. 17. § (1) bekezdésében foglalt valamennyi feltételnek megfelel a Versenytanács a Tpv. 77. § (1) bekezdés a) pontja szerinti határozatában – egyezően a Tpv. 71. § szerinti vizsgálati indítvánnyal – úgy döntött, hogy a Megállapodást mentesíti a gazdasági versenyt korlátozó megállapodásokra vonatkozó tilalom alól.
- 17) A Tpv. 17. § (2) bekezdése alapján a mentesítés időtartamát meg kell határozni, mely rendelkezés mögött az a versenypolitikai megfontolás húzódik meg, hogy idővel megváltozhatnak a megállapodással érintett piacon fennálló viszonyok, ami egy korábban összességében kedvezőnek ítélt versenykorlátozás megítélésében változást eredményezhet.
- 18) A Versenytanács álláspontja szerint a kérelmezett Megállapodás szempontjából lényeges változásnak az minősülne, ha az Amex piaci súlya jelentős mértékűvé válna. Ennek bekövetkezése – figyelemmel a versenytársak (mindenekelőtt az Eurocard/MasterCard és a Visa) jelentős mértékű piaci jelenlétére – gyakorlatilag kizárható, ezért a Versenytanács a Megállapodást, az abban rögzített ötéves időtartam egészére mentesítette.

IV.

Eljárási kérdések

- 19) A kérelmezők képviselőjük útján kérték a tárgyalás mellőzését, ezért a Versenytanács a határozatát – a Tpvt. 74. § (1) bekezdése alapján – tárgyaláson kívül hozta meg.
- 20) A kérelmezők a Tpvt. 62. § (1) bekezdése szerinti százezer forintos eljárási díjat előzetesen lerótták, ezért arról rendelkezni nem kellett.
- 21) A kérelmezőket megillető jogorvoslati jog a Tpvt. 83. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2004. november 12.